
SLOVO VYDAVATELE

Vstupujeme do nového roku - Armáda České republiky a spolu s ní i její časopis Vojenské rozhledy, jak jinak, než s novými předsevzetími, které si však vynucuje především doba, kterou žijeme a novost úkolů, jež před námi stojí.

Všechny velké a vskutku dějnotvorné změny ve prospěch demokracie a svobody, které se na našem kontinentu, především pak ve středoevropském prostoru udály, s sebou zároveň nesou obnovená, či zcela nová mezinárodní rizika. Evropa, zbavená bipolárního krunýře, hledá nové politické i vojenské záruky bezpečnosti a účinné mechanismy jejího zajištění. Důvodů je celá řada a mnohé z nich jsou více než pádné.

V této chvíli se válčí asi na 200 místech zeměkoule, přičemž nejméně ve 30 případech těchto válečných konfliktů proti sobě bojují regulérní armády, či jednotky. V Evropě od roku 1989 proběhlo nebo probíhá 8 lokálních válek, které si již vyžádaly mnoho lidských životů. Jen ve válce v bývalé Jugoslávii dosud padlo nebo zahynulo na 200 000 lidí.

Největší hrozbou současného demokratického vývoje jsou nábožensky, etnicky a národnostně motivované konflikty. Hrozbou o to větší, měla-li by být provázena použitím jaderných zbraní, jejichž hlavic je např. jen na různých místech území bývalého Sovětského svazu na 30 000.

Za těchto okolností není divu, že zejména středoevropské postkomunistické země usilují o vstup do NATO, který jako jediný vojenský pakt zrozený minulostí, má šanci zajistit mír v budoucnosti. Rozhodování o našem členství v NATO je otázkou ryze politickou, kdy pozitivní odpovědi bude zřejmě muset ještě předcházet řada politických a vojenskoodborných kroků z naší strany.

Tyto kroky by měly vycházet z vědomí, že za vlastní svobodu a bezpečnost jsme odpovědní především my sami. Nelze je zajišťovat pouze zvenčí, bez vyjádření odpovědnosti, našeho odhodlání a vůle k obraně. Bude to zároveň náš přínos k věrohodnosti Severoatlantické aliance řešit soudobé problémy i k její schopnosti odstrašení.

Budování naší nové armády, která si získá vyšší uznání společnosti a je schopna adekvátně odpovědět na předpokládaná ohrožení - to je úkol, s jehož řešením jsme již započali a se kterým jdeme i do roku 1994. Snad pro každou generaci platí, že doba, kterou prožívá a problémy, které řeší, jsou neopakovatelné a zcela nové. Platilo-li to doposud, platí to pro nás dvojnásob. Proto se při hledání odpovědí obracíme za minulými zkušenostmi. Nacházíme je v odkazu československého vojenského myšlení, jehož základy se tvořily kolem Hlavního štábu, Vědeckého ústavu vojenského a jeho časopisu Vojenské rozhledy. Zde především se připravovaly a diskutovaly operační plány československé armády a tvořily základy vojenské doktríny naší první republiky.

Žel - kontinuita původního československého vojenského myšlení byla několikrát násilně přerušena a nyní stojíme před úkolem vytvořit základy vojenského myšlení nového českého státu v jeho kontextu s demokratickými zeměmi Evropy.

Velký význam má proto rozvoj vojensko-teoretického myšlení doktrinární povahy. Řešení otázek souvisejících se strategickými koncepcemi obrany státu, s rozvojem vojenské strategie a operačního umění.

V současnosti je realizována Koncepce výstavby Armády ČR do roku 1996. V tomto roce stojíme před úkolem vypracovat navazující Koncepci výstavby AČR v letech 1996 - 2005. Přitom je třeba brát v úvahu některé kvalitativně nové okolnosti. Patří mezi ně nová geopolitická a mimobloková pozice České republiky, limity rozvoje armády vyplývající z omezenosti ekonomických zdrojů a skutečnosti, že jsme schopni definovat reálná rizika a pojmenovat ohrožení, nikoli nepřítel.

Teoretického rozpracování a kvalifikovaných odborných diskusí si zaslouží cesty a způsoby, kterými zvládneme náročné úkoly související s výstavbou, organizací, vyzbrojováním a řízením armády. V této oblasti probíhá a nadále bude pokračovat proces transformace. Ten zahrnuje přechod na třístupňový systém řízení. Vytvoření brigádní struktury. Vybudování logistiky jako relativně samostatného systému, jenž bude zabezpečovat materiálové toky potřebné pro činnosti armády a konečně zavádění nového systému plánování, programování a rozpočtování.

Transformace se promítne do snižování počtů i do složení Armády České republiky tak, jak jste se s ní mohli seznámit v minulém roce na stránkách našeho časopisu (VR č. 5 a 7).

S transformací je spojena řada otázek, které je třeba souběžně rozpracovávat. To platí především pro oblast logistiky, kde začínáme bez zkušeností, ale týká se i otázek přípravy vojsk, kde roste význam taktických stupňů v bojové činnosti a všech činitelů, které s tím souvisejí.

Nedílnou součástí transformace naší armády je její přibližování k NATO. V poslední době je toto téma častým námětem diskuse, spíše v občanských sdělovacích prostředcích než ve vojenských vědeckých a odborných kroužcích či na stránkách vojenského tisku.

Jednou z klíčových otázek, na kterou hledáme odpověď je konkrétní obsah a vojenskoodborné dimenze kompatibility se Severoatlantickou aliancí a jejími armádami. Ukazuje se, že prvotní zjednodušené představy o tom, že jde o těsné ztotožnění vojensko-strategického myšlení, struktur a přípravy vojsk, organizace bojové činnosti, zbraňových systémů a celkového zabezpečení jsou v této době neuskutečnitelné. Hlavním kritériem kompatibility - slučitelnosti - je pro nás nyní taková míra přiblížení, která umožní efektivní vedení společné vojenské činnosti v reálném čase a prostoru, v souladu se společně sdílenými koaličními cíli.

Od tohoto pojetí se odvíjejí i postupné kroky, které ve prospěch přiblížování k NATO činíme. Týkají se jazykové a odborné přípravy lidí. Přiblížování v oblasti spojovacích systémů. Doplnění naší bojové techniky o komponenty používané v armádách této organizace, jež umožní přiblížit námi užívanou bojovou techniku jejím standardům. Patří sem i přiblížování v oblasti řízení, velení a plánování, jež má přirozeně zatím jen skromné výsledky.

Uskutečňování přijatých záměrů do značné míry závisí na kvalitě lidí a na fenoménu, který je možné souhrnně označit jako duch armády. V této oblasti dochází

k nejradykálnějším změnám. Uskutečňuje se rozsáhlá výměna velitelů a náčelníků, zejména na nejvyšších stupních armádního velení. U vojsk dostávají příležitost mladí velitelé nezatížení minulostí. Ti tvoří jádro armády, o které se chceme co nejvíce opírat. Aktuálním úkolem proto je vypracovat co nejdříve modely vojenské kariéry profesionála a k jejich realizaci vytvořit co nejpříznivější podmínky.

Dvanáctiměsíční výkon vojenské základní služby a způsob doplňování vojsk podtrhl význam efektivnosti výcviku, celkové přípravy, režimu života a především kázně. To musí jít ruku v ruce s úsilím o humanizaci vojenské služby a o zkvalitnění věcných a sociálních podmínek života vojáků základní služby.

Důležitou oblastí zájmu velitelů všech stupňů musí být vytváření pozitivních vztahů mezi armádou a veřejností. Těžiště této práce leží především na regionálních úrovních a v místech posádek. Jejím smyslem je zlepšovat image armády, zvyšovat úroveň pozitivních vztahů veřejnosti k armádě a napomáhat k formování vědomí a odpovědnosti občanů za obranu země.

* * *

Jsem přesvědčen, že se kolem časopisu Vojenské rozhledy vytvoří silné autor-
ské zázemí s intelektuální potenciálem a zkušenostmi, které přispějí k řešení
naznačených a dalších problémů jak v jejich teoretické, tak i praktické podobě.
Stejně tak věřím, že si časopis získá pozorné čtenáře z řad vojenské veřejnosti,
kteří zde naleznou podněty ke kritickým diskusím a k tvořivým úvahám, i poznatky
pro svoji každodenní práci. Přeji všem příznivcům úspěšné vykročení do roku 1994,
hodně zdaru v práci, štěstí a pohodu v osobním životě.

Zástupce náčelníka Generálního štábu AČR
generálmajor Ing. Pavel Jandáček